

Naujienu Antroji Dalis

NR. 523

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XVI METAI

O'HENRY

AUTOMOBILIS LAUKIA

Kai tik ėmė temti, mergaitė pilka suknele vėl atėjo į šį tylų tylaus mažo parko kampelį. Ji atsisėdo ant suoliuko ir atvertė knygą, nes dar koki pusvalandį galima buvo skaityti dienos šviesoje.

Kartojame: jos suknelė buvo pilka ir kukli — kaip tik tiek kukli, kad sukirpimo elegantiškumas nepatrauktų dėmesio. Netankus šydas dengė mergaitės veidą, švytintį ramiu griežtu grožiu. Mergaitė kasdien ateidavo į parką tuo pat metu, ir kai kas apie tai žinojo, būtent, vienas jaunas vyras. Jis vaikštinėjo čia pat, degindamas mintimis aukas ant Atsitiktinumo aukuro ir tikėdamasis šio didžiojo dievo malonės. Jo pamaldumas tapo atlygintas: mergaitė vertė puslapį, ir knyga, išslydus iš jos rankų, nukrito į žolę.

Nedelsdamas nė sekundės, jaunuolis, nelyginant grobuonis, šoko prie raudono tomo ir padavė jį mergaitei, griežtai laikydamasis elgesio taisyklių, įsigaliojusių mūsų parkuose ir kitose viešose vietose; tos taisyklės — tai mandagumas, sujungtas su viltimis, apribotomis policininko buvimo netolimame parko kampe. Maloniū balsu jaunuolis drįso pareikšti savo nuomonę apie orą — tai paprasta įžanga, dėl kurios įvyksta daug nelaimių šiame pasaulyje — ir sustingo, laukdamas likimo nutarimo.

Mergaitė atidžiai apžiūrėjo jo kuklų kostiumą ir veidą, nepasidominti jokia ypatinga išraiška.

— Tamsta gali atsisėsti, — tarė ji žemu konraltu. — Tikrai, man net būtų malonu, jei tamsta atsisėstum. Jau tamsu ir skaityti sunku. Aš mielai pasikalbėčiau.

Atsitiktinumo vergas atsisėdo nedelsdamas.

— Ar jūs žinote, — pradėjo jis tonu, kuriuo kalbėtojai atidaro susirinkimus parkuose, — kad jūs — pati nuostabiausia mergaitė iš visų, kurias man teko bet kada sutikti? Jūs mane pritrenkėte! Vakar aš negalėjau atitraukti akių nuo jūsų! O gal jūs, vaikelai, net nepastebėjote, kad kažkas visai sukvailęs dėl jūsų puikių akių?

— Kas tamsta bebūtum, — tarė mergaitė šaltu, kaip leidas, tonu, — prašau nepamiršti, kad aš — dama. Aš jums atleidžiu. Visuomenės luomo, kuriam tamsta priklausai, atstovo žodžiai manęs nenustebino. Aš leidau tamstai atsisėsti. Jei mano leidimas paskatino jus vadinti mane "vaikeliu", tai aš jį atšaukiu.

— Dėl Dievo meilės, atleiskite, — ėmė maldauti jaunuolis. Jo pasitikėjimas dingo, ir visa jo išvaizda reišė kuklumą ir atgailavimą. — Aš klydau. Supraskite, aš noriu pasakyti, kad mergaitės parke... jūs, žinoma, nežinote, bet...

— Tiek to. Aš visa tai žinau. Būtų maloniau, jei tamsta man ką nors galėtumėte pasakyti apie visus pro mus einančius žmones. Kiekvienas eina savo keliu. Kur? Kodėl jie taip skuba? Ar jie laimingi?

Jaunuolis bėginti neteko flirtui tinkamo tono. Jis nesugebėjo iš karto atsakyti, nes jis nesuprato, kokią — tiesą pasakius — rolę paskyrė jam mergaitė.

— Žinoma, labai įdomu juos stebėti, — pagaliau pratarė jis, nutaręs, jog teisingai įvertino mergaitės nuotaiką. — Nuostabi gyvenimo mįslė. Vieni eina vakarieniauti, kiti... hm... kitur. Norėčiau sužinoti, kaip jie gyvena.

— Ne, man tai neįdomu, — pasakė mergaitė. — Aš ne tiek smalsi. Aš ateinu čia tik dėlto, kad noriu nors trumpam atsidurti arčiau virpančios, didžiosios žmonijos širdies. Mano kasdienybė taip toli nuo jos, kad aš niekad negirdžiu jos plakimo. Pasakykite, ar jūs numanote, kodėl aš visa tai pasakojau jums, misterii...

— Parkenstakeris, — tarė jaunuolis ir žvilgtelėjo į ją su viltim.

— Ne, — pasakė mergaitė, išskeldama ploną pirštelį ir švelniai šypsodamasi. — Ši pavardė per daug žinoma. Negalima juk uždrausti kai kurių pavardžių spausdinimo laikraščiuose. Ir net nuotraukų. Mano šydas ir mano kambarinės skrybėlaitė paverčia mane "inkognito". Kad jūs žinotumėt, kokiomis akimis žiūri į mane mano šoferis, kai mano, kad aš nepastebiu jo žvilgsnio. Pasakysiu atvirai: yra iš viso tik penkios ar šešios pavardės, kurių niekas nedrįsta judinti. Dėl mano kilmės mano pavardė viena iš šių nepaliečiamųjų. Aš pasakojau jums visa tai, misterii Stakenpotai, nes

— Parkenstakeri, — kukliai pataisė jaunuolis.

— ... misterii Parkenstakeri, nes aš noriu nors kartą pasišnekėti su natūraliu žmogum, nepagadintu niekšingu turto blizgėjimu ir aukšta padėtimi visuomenėje. Ak, jūs netikėsite, kaip mane išvargino pinigai — visą laiką tik pinigai, pinigai! Ir ne tik pinigai, bet ir visi mano pažįstami (Tęsinys 3-me psl.)

Dienų Skeveldros

1.

Boris Pasternak mirė. Nuo pat 1958 m., kai ans gavo Nobelio literatūros premiją, jo pavardė vieši ir vieši spaudos puslapiuose. Ilgą metų literatūros istorikai laužė galvas: — kaip Pasternak išliko gyvas per didžiuosius Stalino surežisuotus valymus! Taip ir ne, ir pagaliau vienas "anonimas" italų spaudai pranešė daug Maskvoj viešų "paslapčių":

— pasirodo, kad Pasternako mokėta siaurais lieptais vaikščioti (!).

Kai Tuchačevskio ir kt. "raganų deginimo byla", Boris prašė audiencijos pas Staliną. Girdi, noris pasitarti dėl vienos novelės. Stalinas priėmė, ir klausėsi, kartas nuo karto pertraukdamas (NKVD raportams išgirsti). Ir patiko. Ir... paliko.

Sykį Zdanovas norėjo jau vėl čiupti už kailio. B. Pasternak išjuto ir "valanda anksčiau" (už NKVD sargybinių "vizitą") prisigavo prie Stalino: "patikrinti keletą pilietinio karo faktų".

Gal tiesa, gal ir nepilnai tiesa. Gana to, kad daug rašytojų (pvz. gan-geras Pasternako draugas, irgi Boris, Pilniak — "Volga įteka į Kaspijos jūrą" ir kt. knygų autorius) neteko galvų ir geriausiu atveju sinekuru, o ans visą rūstymetį prabuvo sotus ir saugus (savo viloj), klasikinę Vakarų literatūrą beversdamas. Bet apie mirusiuosius...

B. Pasternako vardas vėl plačiau imta linksniuoti, kai "Figaro Litteraire" patyrė, kad ans praėjusių metų pabaigoj galutinai baigė rašęs pjesę apie carų Rusijoje baudžios panaikinimą. Kalbama ten simboliškai. Valstietis - muzikas (smuikas-smuikas!) jaučiasi labiau laivas, kaip dvarininkas — jo viešpats ir valdovas. Gal tai sątyra Sovietų Sąjungos kūrėjų būčiai, — klausė laikraštis.

Viera Imber, 73 metų poetė, ilgus metus buvusi nemalonėje, o dabar bolševikų rašytojų valdybos narė, tuo reikalu paklausta pareiškė:

"Boris Leonidovič buvo nuostabus rusų kaimo ir gamtos dainius. Bet "Živago" literatūra sudaro nemalonių įspūdį. Galgi dabar jis parašė kūrinių, kuris rehabilituos jo vardą kolegų tarpe..."

"Zycie Warszawy" žiniomis, buvo tariamasi su vienu Maskvos teatru. Pjesė turėjo įeiti į repertuarą 1961 m. slenkstyje. Lyg teatro žodis, minint baudžios panaikinimo 100 metų sukaktį.

Užkulisiuos (ne teatro, bet

Kremliaus) kažkas virė. Bet Nikita buvo sunkiai sukalbamas. Ypač po naujo Boriso "netakto" pernai rugsėjį, kai jis, nieko neprašytas, atėjo (oho, 10 minučių prieš pakylant užuolaidai) į koncertą, ir išbuvo iki pertraukos. Partija išbarė visus — visus, dirigentu pradedant, o teatro sargu baigiant.

Beje, vadinamame "atodrėgyje" B. Pasternak beveik nevaidino jokios rolės. Tai sutinka kone visa užsienio spauda. Jis buvo "šiami palaidotos Europos (jos mergautinės dienos baigėsi su I Pasaulinio karo pradžia!) atgyvena". O "atodrėgio" mielės "ėmė rūgti" jau bolševikinės laidos kūrėjų iniciatyva.

2.

"Atodrėgio" tema rašė įvairūs Vakarų rašytojai - žurnalistai ir šiaip atidesni keliautojai, pvz. E. Crankshaw "The Great Thaw" ("Krushchev's Russia"), G. Herling ("Kultura"), F. Fejto ("France Observateur") ir t. t. ir t. t.

Čia įdomesnieji faktai ir komentarai.

— 1956 m. komjaunuolis poetas Jevtušenko "Oktiabr" skiltyse įdėjo savo eilėraštį, kur, tarp kita ko, rašė:

"Tai tiesa, kad buvo atmainų; bet užu prakalbų vyksta kažkoks niūrus lošimas. Kalbame ir kalbame apie dalykus vakar nutylėtus; neužsimename nei žodžiu dalykų, kuriuos patys padarėme..."

Tuo pat metu "Novij Mir" pradėjo spausdinti Dudincevo "Ne viena duona" ("Naujienose" buvo plati santrauka! J. C.). Apysaka ypač patiko Maskvos studentams, nes ji, girdi, "literatūra didelių tiesų". Chruščiovas pasipiktinęs įsakė pašalinti 200 studentų.

— 1957 m. dalis Maskvos rašytojų įsteigia slaptą (klubą, organizaciją?) "Tylos Veiksmą".

— 1957 m. balandį Jevtušenko pašalinamas iš komjaunimo. Bet "Novij Mir" duoda vietos jo "Išpažinčiai": "Kaip baisu, kad nieko neįsmokstama, kai reikalaujama sau teisėjo teisių kaltinti jaunus maištininkus švirių širdžių, prikišant jiems niekinigus kėslus. Nėra dorybės įtarimų karštligėje. Akli teisėjai netarnauja liaudžiai..."

— 1957 m. gegužės mėn. įsiakišo Chruščiovas. Pasirinko buv. caro kavalerijos karininką rašytoją Sobolevą. Tai ans rašytojų susirinkime "Tylos Veiksmo" adresu tarė: "Visi žinome, kad muzikoje tylos pauzė gali išreikšti žymiai daugiau minčių ir jausmų, negut pati melodija. Jūsų tylėjimas yra

(Tęsinys 2 psl.)

pavojaingas!!!”

— 1957. 5. 19. Chruščiovas pasikvietė pas savę Maskvos rašytojus. Per tą Garden party priminė, kad, jei rašytojai neislygins savo gretų, gali būti “rami persuasija” pakeista “proletariato baudžiamąja kumštimi”. Kai užsiminė “už šunis piktesnius” vengrų rašytojus, sušuko: “Mano ranka nei minutei nesudrebės...”

Margerita Aliper apalpo. Ir buvo ko! Mat, “vadas” pagyrė Sobolevą, o papeikė ją, kaip “ant falšyvo pagrindo atsidūrusią ir kritikos neišgirstančią”. Pasakojama, kad šepilov, apalpusiąją ramindamas, atsiliepė: “jis baisiau loja kaip kanda”.

M. Aliper po pusmečio... kapituliavo, atsiprašė partiją.

Bet “Inostranaja Literatura” skiltyje, lyg Margeritą ginant, pacituota Stendhelis: “Kas svarbu, tai ne tirono asmenybė”, bet tironijos esmė. Tironas gali būti inteligentiškas ar kvailas, geras ar blogas — bet kartu ir visada pagirūnas ir bejėgis. Dreba ties kiekviena mintimi apie samokslą; apsuptas pataikūnų; apgaudinėjamas. Prisiplėdė kalėjimai; bailiai hipokritai šnabzdasi kampuose; ir tylėjimas yra toks visuotinis, jog beveik apmiršta širdies pulsas. Jeigu karalius ir yra šventas, jo vyriausybė tačiau griaua meną — ne todėl, kad draudžia — baudžia meno dalykus, bet todėl, kad tvaško artistų sielas”.

Pabaigoj: “Kaltė glūdi visuomenėj, kuri reikalauja klastos, haismėmis persekioja tiesą ir smaugia jausmus...”

Str. apie Stendhalį, buvo... Erenburgo. “Atodrėgio” autorius yra iš serijos tų žmonių, kurie paprastai šokasi pagelbėti... tik pakankamai stipriems. Beje, Ždanovo — literatūros ir meno satarpo — seniai nebebuvo.

3.

Čia eilė kūrinių ir kūrėjų, kurie išdrįsta eiti prieš srovę. Be kita ko, nebebučiuoja padų cenzūrai ir kritikai. Ir taip.

N. Ždanov (rašytojas, bet ne

LALIO ZODYNAS

yra standartinis Amerikos lietuvių žodynas. Geresnio anglietuvių kalbų žod. nėra. Nenukentoma, kad naujas žodynas greitu laiku būtų spausdinamas. Tačiau siūlome dabar įsigyti šį stipriai įrištą 1256 puslapių angliškai-lietuvišką ir lietuviškai anglišką žodyną. Kaina—\$14.00 Žodynas Jums bus išsiųstas, jei paskirsite \$14.00 čekį ar Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street,
Chicago 8, Illinois

aukščiau minėtas partijos “bosas” menui ir literatūrai) “Sugrįžimas į tėvų namus”;

Tiesa, prieš jį, jau 1954 m., Leonid Zorin savo dramoj “Svečiai” pakilo maištauti.

Toliau:

Sergieį Voronin “Gimtojo padangėj”; “Literaturnaja Gazeta” reikalavo, kad autorius savo “klidėjimus” vardan “pagarbos kritusiems kariams” atšauktų. Neatšaukė.

4.

Tejto teigimu, Gladkovo (be kita ko, “Cemento” autoriaus) mirtis buvo smūgis seniesiems dogmatikams. Skundikų prysakin bandė išskoti Kočetov “Broliai Jerchovovai”. Bet be tikėtosi įspūdžio. Pačiai sovietų rašytojų sąjungai po “senosios dalos” Surkovo ėmė vadovauti Fiedin, Gorkio auklėtinis. Jis iš iškiliųjų kone vienas išliko Pasternako neteršęs. Maža to, jis išdrįso tarti, kad literatūroj svarbiau talentas, bet ne ideologija.

Laisvės ar bent teisės laisviau galvoti ir rašyti išėjo gintų “Stalingrado apkasuos” autorius Niekrasov. Jis, be kita ko, geidžia raštus paprastumo, natūralumo, “mažiau heroizmo” ir “mažiau herojinis”.

Sukėlė gyvų diskusijų ir Baklanovo apysaka “žemės pėda”.

5.

B. Pasternak mirė savo “Daktaro Živago” neatšaukęs. Sovietinėmis sąlygomis, tai visgi maištas ir — didelio masto, nesgi Nobelio premija atžymėtas.

Kaip “Spectator” pažymi, tai maištas, kuris ir po Pasternako mirties režimui kerštuoja ir smogia. Mat, jauniems rodo, kad galima išdrįsti tyliai, bet veiksmingai protestuoti.

O jaunimas S. Sąjungoj jau ima nebeatsiminti Ždanovo, Berijos, Stalino. Karo metai išaugino naujos kartos galvojimą, bent drąsa savarankiškiau galvoti. Tai matyti iš bolševikų spaudos įirtingų straipsnių apie... “Komjaunuolius — davatkas”, “komjaunuolius — antipartiečius”, “komjaunuolius — teddy-boy’us”. Jie nori gyventi “papraso, konkretaus žmogaus gyvenimą”. Kai 1953 m. vasarą O. Bergholz skaitė savo eilėraščius Leningrado universite, kažkas šūktelėjo: “Paskaitykite ką nors lyrikos”.

“Be tiesos nėra laimės” — Jevtušenkos žodžiai — rado pasekėjų jaunoj kartoj. Ne be rūpesčio partijos kritikos smogikas Makarov sušuko, kad tai “žmonės su refleksais, kurie nereikalingi”.

“Time ir Tide” teigimu, iš tų šiaudų nebūtinai bus daug grūdų, bet svarbu pati drąsa suabejoti partijos išmintimi. Vienos studentės poetės žodžiai sveikintini. Tie žodžiai skamba šitaip:

“Aš nebežinau, kurlink eiti, pas ką klausti kelio, ir kurio... Mano balsas tylus ir slaptas: — Žmonės, perveskite aklą!”

Ak, ne vien sputnikais žmogus gyvas... J. Cicėnas

1 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JUNE 18, 1960

TEMYLI JUS DIEVAS

Jo Šventenybė Fulton J. Sheen

Mūsų galimų kančių apimtį nustato mūsų tikslų didumas. Ganytojas, kuris gano tūkstantį avių, turi daugiau rūpesčių ir vargų, negu tas, kuris gano tik vieną. Kunigas, kuris rūpinasi tik savo parapija, turi mažesnę našta, negu tas, kuris supranta, kad kiekviena pasaulyje neatversta siela apsunkina jo sąžinę. Jei žmogus nori išvengti gyvenimo rūpesčių, tai receptas visai paprastas: tegu jis pakerta kiekvieno polėkio sparnus, tegu kultivuoja siaurą gyvenimą, tegu mano, kad Kinijos arba Vietnamo Bažnyčių kančios jam “svetimos”. Kai kurie žmonės eina per gyvenimą, nepažindami vargų, nes jie sumažino iki minimumo savo sielos interesus ir nukirto jautrius nervus, jungiančius juos su žmonija ir Bažnyčia pasaulyje; patogiai suinteresuotų tik savimi atsiskyrimo niekad nevargina pasaulio kančios.

Bet, kai žmogus išlaisvina savo sielą iš menkų ir egoistinių interesų ir iškelia pasaulio tikslą, misijų tikslą, Kristaus tikslą, tai jo kančios stiprėja kiekvienu atžvilgiu. Kas susirūpinęs raupsuotais, badaujančiais ir ištremtais, tas stiprina savyje pasaulio nepastovumo mintį ir jaučia Kryžiaus skeveldrų aštrius dūrius.

Mūsų tikėjimas reikalauja, kad: žmonės, vengiantieji užuojautos stabmeldžiams, pasaulio kančių ir kovos, pamiršta, kad, jie, priklausydami Dievui, išdeginą Jo Vardą savo sielose ir kad Paskutinę Dieną, Jis atpažins juos iš liepsninių randų. Net šiame gyvenime — tai puikus paradoksas — mes patiriame, kad mūsų gyvenimas įgyja daugiau didingumo, kai pasišvenčiame žmonijos kančioms ir misijoms, o taip pat randame dieviškos paguodos ir Kristaus malonės. Kančių perteklius taip pat sudaro mūsų paguodą.

Teatlygina Dievas M. M. už atsiųstus \$5... Padėka A. G., D. M., L. S., T. R., E. M. V., ir V. V. už \$2.32. “Visi esame džiovininkų sanatorijoje (nuo 7 metų iki 15). Turime vilties ir meldžiamės, kad su Dievo pagalba kada nors iš čia išeisime. Tuo tarpu norėtume, kad mūsų aukų paskirstymas kokiū nors būdu padėtų atvesti pasaulį į tikrąjį kelią... K. M. M. už \$15 “Pridedame čekį misijoms. Vietoje kiekvieną mėnesį mokėti vaistininkui už raminančius vaistus, siūnciu juos Jums. Įsiti-kinau, kad dabartiniu metu vaistai man nereikalingi”... Ponai D. P. už \$1 “šv. Franciskus Ksaveras niekuomet manęs neapleido, ir ši auka yra mažas atlyginimas jam už suteiktus patar-navimus”... A. C. E. už \$5. “Pridedama pašto perlaida skiriama už Viešpaties suteiktas malones”... J. C. už \$6. “Man skirtuose piniguose buvo pažymėta S.P.O.F., manau, jie skiriami Jums”.

Jūs naudojate nuolatinėmis pajamomis ir amžinu atlyginimu, kai įsigyjate Society for the Propagation of the Faith metinį pažymėjimą. Mokėsime Jums aukštus nuosimčius, kol būsite gyvas, o po mirties įdėtas kapitalas bus skirtas tikėjimui plėsti misijų kraštuose. Jei norite platesnių informacijų, tai prašome mums parašyti.

Iškirpkite šią skiltį, pridėkite savo auką ir pasiųskite Most Rev. Fulton J. Sheen, National Director of the Society for the Propagation of the Faith, 366 Fifth Avenue, New York, 1x, N. Y., arba Jūsų dieocėzijos direktoriui. (Sk.).

D. JURJONO BENDROVĖJE

3251 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel.: CA 5-1064

Parduodami įvairūs dažai, sienoms popieris, vonios, sinkos, prausyklos, sieniniai kabinetai, grindims ir sienoms iškljuoti plokštės (tiles), kristalo dirbiniai, porcelano indai, įvairios dovaninės prekės ir daugybė kitų reikalingų namų ruošai daiktų žemiausiomis kainomis. Krautuvė atidaryta kasdieną įprastinėmis valandomis ir šventadieniais nuo 11 val. iki 3 val. po pietų.

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

mi — jie visi šokinėja aplink mane, kaip marionetės. Man sargdina pramogos, briliantai, balia, draugijos, prabanga...

— O aš visada buvau linkęs manyti, — nedrąsiai įsiterpė jaunuolis, kad pinigai vis dėlto nebologas daiktas... — žinoma, reikia turėti pakankamai lėšų. Bet jei jūs turite tiek milijonų, kad... — ji baigė sakinį beviltišku judesiu. — Vienodumas, rutina, — tęsė ji, — štai kas stumia mane į desperaciją. Iškylos, pietūs, teatrai, balia, vakarienės — ten visur pertekliaus nuobodumas. Kartais ledo skambėjimas šampano taurėje varo mane iš proto.

Misteris Parkenstakeris, atrodo, su įdomumu klausėsi jos.

— O aš visada mėgau, — tarė jis, — skaityti ir klausytis pasakojimų apie turtuolių ir kilmingųjų gyvenimą. Tur būt, aš turiu palinkimo į snobizmą. Bet aš visada mėgau apie viską gauti tiksliai žinių. Aš maniau, kad šampanas šaldomas bonkose, o ne taurėse... Mergaitė melodiškai nusi juokė: jo pastaba, atrodo, pralinksmo ją.

— Tad žinokite, paaiškino ji iš aukšto, — kad mes, turtin-gų dykaduonių luomo atstovai, dažnai linksminamės kaip tik tuo, kad elgiamės ne taip, kaip įprasta. Paskutiniu metu madinga dėti ledo į šampaną. Šios mados pradžia — pietūs Waldorfe, suruošti totorių kunigaikščio garbei. Bet ši mada be abejonės išgalėjo neilgam. Prieš savaitę iškilmingųjų pietų metu Madison avenue prie kiekvienos lėkštės buvo padėta žalia pirštinė, kurią reikėjo užsimauti valgant alyvas.

— Taigi, kukliai pripažino jaunuolis, — visos šios pramogos ir visi šitie subtilumai nežinomi paprastiesiems žmonėms...

— Kartais, — tęsė mergaitė, galvos linktelėjimu lyg atleisdama jaunuoliui jo nemokšiskumą, — kartais aš galvoju, kad galėčiau įsimylėti tik į žemesnės kilmės žmogų. Aš pasirinkčiau darbo bitę, o ne tarną. Deja, turtas ir kilmė, žinoma, nugalės mano polinkius. Šiuo metu, pavyzdžiui mane įkyriai persekioja du žmonės. Vienas iš jų vokietis — hercogas. Aš įtariu, kad jis turi arba turėjo žmoną, kurią jis išvarė iš proto savo palaidumu ir žiaurumu. Kitas — anglų baronas, toks šykštus ir sausas, kad aš beveik pasirinkčiau žiaurųjį hercogą. Bet kam aš visa tai pasakoju jums, misteris Pokenstakeri?

— Parkenstakeri, — vos girdimu balsu sumišęs šnabžtelėjo jaunuolis. — Garbės žodis, jūs nepatikėsite, kad aš be galo branginu jūsų atvirumą.

Mergaitė pažūrėjo į jį ramiu abejingu žvilgsniu, pabrė-

žiančiu jų padėties visuomenėje skirtumą.

— Kokia jūsų profesija, misteris Parkenstakeri? — paklausė ji.

— Labai kukli. Bet vis dėlto aš tikiuosi šio to pasiekti. Ar jūs rimtai galėtumėte pamilti žemesnės kilmės vyrą?

— Žinoma. Bet aš pasakiau "galėčiau". Nepamirškite hercogo ir barono. Nėra tokios profesijos, kurią aš niekinčiau, reikia tik, kad pats žmogus man patiktų.

— Aš dirbu, — pareiškė misteris Parkenstakeris, — restorane.

Mergaitė kruptelėjo.

— Bet jūs ne padavėjas? — beveik maldaujančiu tonu paklausė ji. — Kiekvienas darbas gerbtinas, bet.. jūs suprantate, tarnas...

— Ne, aš ne padavėjas. Aš kasininkas restorane... — Priešais, gatvėje palei parką, švietė elektros šviesa raidės: RESTORANAS.

— Aš tarnauju ana šitame restorane.

Mergaitė pažūrėjo į mažytį rankinį laikroduką ir atsistojo. Ji įsidėjo knygą į gražų rankinuką, prisegtą prie diržo.

— Kodėl jūs nedirbate dabar?

— Šiandien aš naktinėje paimnoje, — atsakė jaunuolis. Aš pradėdau darbą už valandos. Bet juk mudu susitinkame ne paskutinį kartą. Ar suteiksite man galimybės?...

— Nežinau. Gal būt. Bet mano užgaida gali ir nepasikartoti. Dabar aš skubu. Man pakvietė į iškilmingus pietus. O paskui teatras. Deja, visa tai sudaro užburtą ratą. Jūs tur būt, kaiėjote čia, pastebėjote automobilį prie parko? Tokį baltą?

— Su raudonais ratais? — susimąstęs paklausė jaunuolis.

— Taip. Aš juo visada čia atvažiuoju. Petras laukia manęs prie įėjimo. Jis įsitikinęs, kad aš apžiūrėčiau prekes krautuvelyje kitoje parko pusėje. Štai pančiai, kuriais sukausto mus mūsų padėtis — mes priversti net apgaudinėti savo šoferius. Sudie, misteris Parkenstakeri!

— Bet jau visai sutemo, — pasakė misteris Parkenstakeris, — o parke daug visokių storžievių. Leiskite man palydėti jus...

— Jei tamsta nors truputį gerbi mano norus, griežtai atsakė mergaitė, — tai tamsta pasėdės čia dar dešimt minučių po to, kai aš nueisiu. Aš neprikišu jums, bet jūs, tur būt, nežinote, kad ant automobilių paprastai būna jų savininkų monogramos. Tad dar sykį: iki pasimatymo!

Išdidus žvilgsnis, ir ji jauėjo tamsia alėja. Jaunas vyras sekė akimis jos laibą figūrą iki ji išėjo iš parko kryptimi į stovintį automobilį. Tada jis nesvyruodamas ėmė klastingai selinti paskui ją, slėpdamas už medžių ir krūmų.

Priėjus kampa, mergaitė tik žvilgterėjo į baltąjį automobi-

lį ir nužingsniavo į kitą gatvės pusę. Jaunas vyras sekė kiekvieną jos judesį. Mergaitė pastūmė restorano duris su švytinčia iškaba. Restoranas buvo vienas iš tų, kur viskas blizga, viskas baltai nudažyta ir kur galima papietauti pigiai, bet prašmatniai. Mergaitė perėjo salę, dingo kažkur ir tuojau pat vėl išėjo, bet jau be šydo ir skrybėlaitės.

Prie pat stiklinių durų buvo kasa. Mergaitė raudonais plaukais žvilgterėjo į laikrodį, atsistojo, ir jos vietą užėmė mergaitė pilka suknele.

Jaunas vyras pajudėjo atgal įsikišęs rankas į kišenes. Žolėje jis rado knygpalaikę, kurią skaitė mergaitė su pilka suknele. Tai buvo "Naujos Šecherezados pasakos." Autoriaus vardas — Stivensonas. Jaunuolis metė knygą vėl į žolę ir sumišęs stovėjo kokią minutę. Paskui atidarė baltąjo automobilio duris, atsistojo į minkštą sėdynę ir atsilošęs tarė šoferiui tik tris žodžius:

— Į klubą, Andriau! 1908.

Vertė A.Z.

"NAUJIENOS" PRANES.
IŠSINGAS ŽINĖS

F & M RADIO

& TELEVISION SERVICE

Authorized

DELCO & MOTOROLA DEALER
Car radio repaired while you wait.
3159 S. Wallace St. CALUMET 5-9833

remember...

ONLY YOU CAN
PREVENT FOREST FIRES!

Skaitvkite "N-nas"

WE GUARANTEE WE Will Not Be UNDERSOLD

"It's the Name Behind the Brand that Counts"

NEW & USED CARS

SERVICE & PARTS

3400 W. OGDEN

3729 W. OGDEN

"WHAT BEN SAYS - BEN DOES"

Prieš siųsdami

DOVANŲ SIUNTINIUS Į SSSR

per kurią nors firmą,

Pasiklauskite patys savęs

apie sekančius dalykus:

1. Ar firma patikima?
2. Ar ji tai įrodė?
3. Ar ji rūpestingai supakuoja ir išsiunčia siuntinius ir paruošia dokumentus?
4. Ar ji naudoja geriausias dėžes?
5. Ar ji varo biznį ilgiau, kaip 25 metus?
6. Ar ji oficialiai ĮGALIOTA?

Atsakymas į visus šiuos klausimus bus TAIP, jei Jūs siųsite dovanų siuntinius per bet kurį

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

SKYRIŲ

716 Walnut Street
PHILADELPHIA 6, PA.
Walnut 5-3455

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
LYceum 5-0900

263 Market Street
NEWARK 2, N. J.
Market 3-1968

4102 Archer Ave.
CHICAGO 32, ILL.
FRontier 6-6399

6446 Michigan Ave.
DETROIT 10, MICH.
TASHmoo 5-7560

390 W. Broadway
S. BOSTON 27, MAS.
ANdrew 8-8764

1313 Addison Road
Cor. Superior & 71 St.
CLEVELAND 3, OHIO
UTah 1-0807

683 Hudson Ave.
ROCHESTER 21, N. Y.
BAker 5-5923

346 Third Ave.
PITTSBURGH 22, PA
GRant 1-3712

851 Hollins Street, BALTIMORE 1, MARYLAND. MULberry 5-5787.
979 So. Broad Street, TRENTON, N. J., EXport 4-8085

Greit atgabinkite savo siuntinius PAS mus, ir mes greit ISSIŪSIME juos!

DRAMATURGAI, LAIKYKITE VAGI!

Okupuotos Lietuvos "Literatūra ir Menas" štai kuo sielosi:

Visai neseniai aš patekau į tokią keblią padėtį, kad be Jūsų, draugai dramaturgai, pagalbos, tur būl, negalėsiu išsikaupti. Pakalbėsiu apie tas originalias pjeses arba beveik dramaturgas, kurios mane atvedė į keblią situaciją. Tiesa, gal aš ir būčiau pamiršęs visą mūsų dramaturgijos originalų aukso fondą, jeigu vienas jautrus jaunuolis nebūtų viso to priminęs. Tarp mūsų įvyko toks pokalbis.

Jaunuolis: (glam žydamas rudą mokinio kepurę). Noriu prašyti pagalbos.

Palydovas: Kuo galiu jums padėti?

Jaunuolis: Noriu studijuoti ir tapti inžinierium.

Palydovas: (oriai) Atviri keliai visur jauniems.

Jaunuolis: Ir taip, ir ne.

Palydovas: Ką jūs turite omenyje?

Jaunuolis: (susijaudinęs). Tėte neleidžia.

Palydovas: Kodėl?

Jaunuolis: (kukčiodamas). Jis sako, kad visi inžinieriai — vagys.

Palydovas: Inžinieriai stato namus ir užtvėnia upes, o jūs sakote...

Jaunuolis: Tėte sako. Jis nuolat lankosi teatruose ir, parėjęs iš spektaklių, beveik visada keikia inžinierius.

Palydovas: Ar jis lanko tik originalius spektaklius?

Jaunuolis: Taip. Tik originalius. Be to, jis skaito pjeses. Ir kaip taisyklė, jose vien vagys.

Palydovas: Bet ne visur inžinieriai.

Jaunuolis: Taip. Bet keturiose pjesėse vis dėlto vagys inžinieriai.

Palydovas: Gal galite juos išvardinti?

Jaunuolis: (neatsikvėpdamas). Šilėnas "Egzamine". Tomas Merkys "Vedybų sukaktyje". Vainonis "Vestuvių marše". Algirdas "Skardoje ir meilėje"...

Palydovas: (baisiai sutrikęs). Vadinasi, jūsų tėvas mano, kad jūs, tapęs inžinieriumi, pasidarysite... (Ilga pauzė).

Jūs man nepadėsite?

Palydovas: Aš ištersiu reikalą.

(Pakyla suglamžyta kepurė ir nusileidžia ant galvos Jaunuolis apsisuka ir susigraudinęs nueina).

Šiek tiek atsipeikėjęs, aš ėmiau tirti reikalą. Prieš akis iškilo gyvi prisiminimai...

Sėdžiu teatre. Originalus spektaklis: širdį kutena malonus jausmas. Aš ir juokiuosi, ir graudenuosi. Tikiu kiekvieną dramaturgo parašytą žodžiu. Taip susigyvenu su scenos veikėjais, jog vos išlaikau nesusipratus, matydamas, kaip nesusipratus tūlas pilietis vaoriginaliame spektaklyje vagia nuo scenos lentas. Kitame originaliame spektaklyje (ma-

no nervai vėl įtemti iki maksimumo), atvykęs į kolūki naujas pirmininkas, užuot jį pakėlęs — žlugdo. Še tau, kad nori! Po to aš vėl naujame originaliame spektaklyje. Inžinierius girtuoklis ne stato, bet griaua mokyklą, vagia plytas. Nuo čia, atrodo, ir prasidėjo inžinieriai — vagys, nes vėl naujame spektaklyje vyr. inžinierius, visiems žiūrovams aiškiai suprantant, daro stačiai neįtikėtinas kombinacijas, net sau namą pasistato iš pavogtų plytų ir ruošiasi kelti dukters vestuves. Vėl kitą dramoj inžinierius, vevogdamas, net savo tikrąjį brolių iškia į kalėjimą, o ketvirtoje, sužulėjęs ir besivystęs herojus vyr. inžinierius vagis — vagia skardą..

Koks skandalas! Kokia neįteisybė! Aplinkui vagys, o žiūrovai ramiai sau sėdi salėje ir po to dar drįsta juokauti. Ar tai žmoniška? Ar jie netiki! O kaip jaučiasi ano jaunuolio tėvas? Aš pasinėriau į giles-

nes studijas ir pradėjau skaityti visas originalias pjeses. Kiek jose vagyssių, kiek nešvarių kombinacijų! Ir smulkių ir stambių, kokių tik norite! Ir iš kur, kokių būdu jų tiek atsirado?!

Nebūčiau Palydovas, jei nepamėginčiau šito reikalo išsiaiškinti. Ir pamėginau.

Pagyvenęs dramaturgas ėjo gatve. Aš sekiau paskui. Dramaturgas nežiūrėjo į žemę, bet ėjo užvertęs galvą aukštyn. Aš tuoju supratau, kad dramaturgas ieško konfliktų. Ir, tur būt, teisingai. Negi žemėje konfliktai mėtosi, reikia ieškoti aukščiau. Dramaturgas susistojo prie nebaigto statyti didelio namo ir ilgai žiūrėjo į žilstelėjusį žmogų. Po to jis priėjo arčiau ir žmogaus paklausė:

— Jūs darbininkas?

— Aš vyr. inžinierius, — atsakė pagyvenęs žmogus.

Aš iš karto pajutau tam žmogui simpatiją. Tai iš tikro malonaus veido pilietis ir, matyti, atviraširdis, kaip ir aš.

(Tęsinys 9-me pusl.).

Siuntiniai į Lietuvą

ir kitus kraštus

Jūsų pristatyti ir iš Europos (iš katalogų). Siunčiame akordeonus, siuvas masinas ir kt. Viskas žymiai nupigintomis kainomis.

Overseas Cargo Co.

514 W. Pershing Rd. (39th St.)

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: OA 4-9079

Vedėjas P. NEDZINSKAS

PINIGAI

YRA PUIKIAUSIA DOVANA.

Taip sako tūkstančiai žmonių — Sovietų Sąjungoje, kurie gavo pinigų dovanas. — Pinigus taip lengva siusti.

Viskas, ką Jūs turite daryti, tai yra pranešti mums pilną vardą ir pavardę ir adresą gavėjo USSR, Jūsų vardą ir adresą ir atsūsti čekį ar money orderį. Laikite 2 savaites, mūsų bankas USSR išmokės pinigus gavėjui, specialiu kursu po 10 Rublių už kiekvieną dolerį.

Gavėjas gauna pilną sumą be jokio atskaitymo. — Nėra maito ar mokesčių ant siunčiamų pinigų, neatsižvelgiant į siunčiamų pinigų sumą. — Jūs galite siusti bet kokią sumą vienam asmeniui. — Po dviejų savaičių, kada tie pinigai išmokami, Jūs gausite iš mūsų oficialų pakvitavimą, pasirašytą pinigų gavėjo. Visos perlaidos pilnai garantuotos ir apdraustos. Už patarnavimą imama:

Už kiekvieną sumą
iki \$50.00 — \$5.00
iki \$100.00 — \$10.00
iki \$150.00 — \$15.00
iki \$200.00 — \$20.00

Nuo didesnių sumų 10%.

...Prašome išdėmėti, kad mūsų firma turi Bankų ir Apdraudos Departamento leidimą ir bondytą. Tik mes vieni Jums duodame pilną garantiją. Siųskite kiek pinigų giminėms ir draugams Lietuvon ir padarykite jiems džiaugsmo.

GRAMERCY, Dept. NS

744 Broad Street, Newark, N. J.

New Yorko įstaiga

118 East 28th Street, 9 floor

New York 16, N. Y.

New Yorko telefonas MU 9-0598.

MOVING **APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS** **MOVING**
IS TOLI IR ARTI
(Nauji dideli traukai - Naujausi kraustyimo traukai)
Slyg metų patyrimas - Pigus ir sąžiningas patarnavimas
JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69th St. Chicago 36, Ill. Tel. Wabbrook 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Siunčiame į Lietuvą Jūsų supirktus, ir pas mus pasirinktus daiktus. Turime įvairių medžiagų, skarelių, kojinių, odos batams ir kitų daiktų siuntiniams.

Taip pat persiunčiame iš Anglijos standartinius medžiagų ir vaistų siuntinius. Geriausios angliškos medžiagos kostiumui su maitu ir persiuntimu nuo \$24.00.

Patarnavimas, licencijos išpirkimas ir draudimas už standartinį siuntinį yra \$6.00.

Patarnavimas greitas ir sąžiningas.

MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE

Pašto agentūroje.

2439 W. 69th ST.

CHICAGO 29, ILL.

Tel.: WA 5-2737

GRUPIŲ KELIONĖS

Į LIETUVĄ

praleidžiant 15 dienu

VILNIUJE

Iš New Yorko

išvykstame:

Rugpjūčio 25 d.

Rugsėjo 12 d.

SUSITIKITE SU SAVO

GIMINIEČIAIS

VILNIUJE

Paskirų asmenų keliones į Vilnių taip pat sutvarkome:

Platesnėm informacijom telefonuokite arba rašykite:

GORDON

TRAVEL SERVICE

OFICIALUS INTURISTO AGENTAS
CHICAGOJE

220 SOUTH STATE ST., CHICAGO 4, ILL.

Phone: WE 9-6362

PERKRAUSTYMAI

MOVING

Leidimai — Pilna apdrauda

ZEMA KAINA

R. ŠERENAS

2047 W. 67th Pl. Wabbrook 5-8063

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI

PERKRAUSTAU

(MOVING)

BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS

Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.

ANTANAS VILIMAS

3415 So. Lituania Ave.

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS

RADJO VALANDA

Visi programai iš WOPA,

1490 kil. AM 102-7 FM

Kasdien: nuo pirmadienio iki penktadienio 10—11 val. ryto

Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto

VAKARUSKOS: pirmad. 7 val. v.

Tel.: HEMlock 4-2413

7159 S. MAPLEWOOD AVE.

Chicago 29, Illinois

kiekvienas ir apie viską.

"NAUJENOSE" gali rašyti

5 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.

— SATURDAY, JUNE 18, 1960

J. VLKS.

LIETUVOS TSR ISTORIJOJ PASIŽVALGIUS

(Tęsinys)

Visi Lietuvos karo žygiai prieš Maskvą pavadinti ekspansiniais, grobikiškais. Bet knygos autoriai nenuslepia to fakto, kad mongolų-totorių jungai įsigalėjus rusuose apgyventose žemėse, kitų žemių plotų slavai jungėsi į bendrą Lietuvos valstybę tikslu apsaugoti savo turtą ir išlikti gyvai savai tautai. Psl. 89 parašyta:

"Prijungtose prie Lietuvos didžiosios kunigaikštystės rusų, baltarusių ir ukrainiečių žemės Lietuvos didysis kunigaikštis paprastai skyrė vasaliniams kunigaikščiams savo sūnus ar giminaičius, o kartais palikdavo jose buvusius vietinius kunigaikščius, padarydamas juos savo vasalais".

"Tose žemėse Lietuvos didžiojo kunigaikščio valdžia nedarė jokių esminių pakeitimų, nesikišo į jose buvusius vidujinius socialinius — ekonominius ir kultūrinius santykius. Tų žemių gyventojai, jų karinės jėgos drauge su lietuviais dalyvavo visuose žymniuose žygiuose prieš Kryžuočius ir Livonijos ordiną agresiją ir veiksmingai prisidėjo Lietuvą ginant nuo vokiečių riterių. Lietuvos didžioji kunigaikštystė suvaidino tam tikrą teigiamą vaidmenį ir ginama jos sudėtyje buvusius rusų žemes nuo mongolų-totorių ir nuo kryžuočių įsiveržimų".

Teisinga pastaba, bet prieštaraujanti tiems teiginiais, kad rusai nesavanaudžiai talkininkavo Lietuvos karo žygiams. Jie tik kartu su Lietuvos pulkais gynė savo bendrą Lietuvos didžiąją kunigaikštystę. Tos rusų ir kitų slavų įsijungusios žemės į Lietuvos didžiąją kunigaikštiją gi neprarado savo tautiškumo ir niekas nesikėsė į tų žemių gyventojų papročius, jų tikėjimą ir kitus vidujinius gyventojų ūkinius ir socialinius santykius. Tą pripažįsta ir tos knygos autoriai. O jei taip, tai kaip atkuto Maskovijos kunigaikštija ir kaip ji pradėjo "rinkti" kitų slavų žemes, jas rusų žemėmis pavadindama ir jas varu jungė į Maskovijos kunigaikštijos sienas primesdama tų žemių gyventojams savą tvarką ir kalbą, tai Lietuvos kunigaikštis Vytenis, Gediminas, Vytautas ir kiti iš savo pareigų ir paskyrimo privalėjo ginti savo valstybės sienas ir jas gynė. O kaip Maskva darėsi vis neramesnė, imperializmo dvasia sunkiama, tai nieko nuostabaus ir valstybine prasme pateisinama, kad Lietuvos kunigaikščiai ėjo ne vien tik gintis nuo priešo, bet kartu jį ir nubauti. Lietuvos karo žygiai prieš Kryžuočius niekenu nėra vadinami imperialistiniais — grobuoniškais karo žygiais, bet tik grynimosi nuo priešo. Lietuvos karai su Maskva taip pat bu-

vo vedami tikslu apsiginti nuo vis didėjančio, stiprėjančio priešo. Todėl tos istorijos knygos kaip kurių autorių Vytautui didžiajam kaltinimo primetimas ne vietoje, kad jis užuot gynęs lietuviškąsias sienas vakaruose, skatino karo žygius į rytus. Jei Maskovija būtų palikusi ano meto Lietuvos didžiąją kunigaikštiją ramybėje, to nieta Lietuvos politikai būtų tikrai vakaruose ne vienos žemės pėdos, kur buvo gyventa lietuvių ir jų genčių, nebūtų apleidę, jas gynę.

Tai anų metų Lietuvos didieji kunigaikščiai protingiau savo valstybėje elgėsi negu šių dienų Sovietų Rusijos Lenino-Stalino mokiniai diktatoriai, jų užkariautose žemės primesdami savo santvarką ir brukdami savo komunistinį tikėjimą, naikindami užkariautų tautų papročius, įsakydami rusų kalbą laikyti tų tautų antraja gimtąja kalba ir tas žemes savais kolonizuodami.

Prūsų Lietuvos likimas

K. Marksas apie prūsų sukilimą taip pasakė:

"1260 m. prūsų sukilimas; ilgametė kruvina kova; prūsų pavergimas, pavyzdys to sunaikinimo, kurį jie padarė, tai Sūduvos, Prūsijos gyventojų likimas; XIII amžiaus pabaigoje klestinti šalis buvo paversta tyruma; vietoj kaimų ir įdirbtų laukų liko miškai ir pelkės, gyventojų dalis buvo išžudyta, dalis išvežta, dalis priversta išsikelti į Lietuvą (pus. 91).

O K. Markso teorijų suklas-totojai ir tų suklas-tojimų šalininkai, maskviniai komunistai, dar žiauriau pasielgė Karaliaučiaus-Tilžės srityje, tai yra toliau į rytus nuo buvusių prūsų žemių. Ten net vietos gyventojų nebeliko ir net visi vietovių istoriniai pavadinimai, tie tylieji liudininkai, kad ten lietuvių gyventa ir tų vietovių visi pavadinimai panaikinti ir rusų kilmės žodžiais pavadinti.

O to negirdėto barbariško žygio pateisinimui, Bolšaja sovietkai enciklopedija 19 to-me, antroje laidėje įdėjo:

"Liepos 4 d. 1946 m. Karaliaučiu (Koenigsberg) duotas Kaliningrado vardas, o jo neužšalanciam uostui Piliavai (Piliav) — Baltijsk. Kaliningrado sritis sudaryta balandžio 7 d. 1946 m. iš senų slavų žemių, po to kaip buvo sumušta fašistinė Vokietija ir sunaikintas jos amžinas agresijos židyns — Rytų Prūsija".

Visi rusofilo istoriko V. T. Pašutos tilpę straipsniai žurnale "Voprosi Istori" įrodantieji, kad tose žemėse iš neatmenamų laikų gyveno lietuvių gentis (prūsai) palaidoti. Bolšaja enciklopedija skelbia ką kitą. Deja, ir čia "promach" — apie

prūsų gyventų žemių sienas V. T. Pašutas moksliskai, rimtai dokumentuotai ir pagrįstai įrodė 1958—1960 metais.

O ką gi laukti iš pavergtos Lietuvos istorikų, Maskvos mokslų akademijos ir kompartijos tramdomų! Maskvos mokslų akademijos istorikai bendradarbiai gi savo laiku neuzprotestavo prieš tai, kas buvo rašyta toje enciklopedijoje apie Karaliaučiaus-Tilžės srities slaviškąją kilmę.

Negi tą galėjo ir gali padaryti pavergtos Lietuvos istorikai, jei ir istorijos mokslas turi tarnauti maskviniam imperializmui komunistu atmieštam?

Tiesa, "Lietuvos TSR istorijos" I-mame tome pus. 64 yra įdėtas Lietuvių ir prūsų žemių XIII a. žemėlapis. Prūsų gyvenamos žemės toli siekia nuo Karaliaučiaus į vakarus. Ir ten, pradedant Nemunu į vakarus, pasakyta, kad panemune į pietus gyveno lietuvių gentis suduviai, į šiaurę, — skalva, ir toliau seka Nadrava, Barla, Sambija, Nalangija, Varmija, Pomezanija ir Pagezonija. Tai

vis, prūsų gyventos vietovės. Gi prūsai nieko bendro su rusais neturėjo. Jie net neturėjo progos "įsisavinti" rusų žodžių, na kad ir rublis...

Be to, V. T. Pašuta įrodinėjo, kad lietuviai visuomet ėjo prūsams į pagelbą, kaip šie buvo kryžuočių puolami ir naikinami. Lietuviai tik tuomet negalėdavo padėti prūsams, kaip jie patys buvo kitų kaimynų puolami ir reikėjo nuo jų gintis. Taigi, kad lietuvių tautai nerūpėjo savos gentys vakaruose gyvenančios, kaip tik toks teigimas atkrita, — ne visada padėjo todėl, kad ir patys buvo kryžuočių ir rusų karo žygių varginami.

Lietuvos TSR istorijos autorių pus. 132 prasitaria, kad tik Lietuvos feodalai siekė išstiprinti baltarusių ir ukrainiečių žemėse. Ir tas noras jų sudarė prielaidas palaikyti uniją su Lenkija. Ir unijai pradėjus veikti, prasidėjo provoslavų persekiojimas. Rūšių žodžių Lietuvos feodalams tos knygos autoriai nesigaili.

Rusų feodalai sutapdinami

(Tęsinys 7-me psl.)

PASIRINKITE PATYS,
KAS GERIAUSIAI PATINKA!

STANKUNO IR MASIULIO LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖ

yra pasiryžusi geriausiai pasitarnauti visiems tautiečiams, kurie tik nori pasiūti savo artimiesiems siuntinių.

Štai šįkart **Stankūno ir Masiulio Lietuvių Prekybos Bendrovė** siūlo jums ilgai nelaukiant pasirinkti ir užsakyti saviesiems vieną ar kelis iš šių siuntinių:

SIUNTINYS 3 VK:

trys atkarpos labai vertingos ir geros, gražios ir tvirtos **angliškos vilnonės medžiagos** vyriškiems ar moteriškiems kostiumams, kiekviena po 3½ jardų, Boston serge, worsted arba barathea, pilkos, juodos, rudos ar mėlynos spalvos su jaustais įrašais arba su antspaudais "All Wool Made in England".

Siuntinio kaina su visais pasiuntimo mokesčiais \$76.

SIUNTINYS 3 VKP:

trys atkarpos po 3 jardus **grynos angliškos vilnos Ulster medžiagos** paltams, rudos, mėlynos ar žalsvos, arba viena atkarpa kostiumui, kaip siuntinyje 3 VK, ir dvi Ulster paltinės atkarpos, arba dvi atkarpos kostiumams ir viena paltui pasirinktinai.

Siuntinio kaina su visais pasiuntimo mokesčiais \$76.

SIUNTINYS 3 K:

trys atkarpos kostiumams, kiekviena po 3½ jardų, **tvirtos ir gražios**, lygios ar dryžuotos, vyriškos ar moteriškos pusvilnonės medžiagos (vilna su medvilnės priemaiša), su antspaudais "Made in England".

Siuntinio kaina su visais pasiuntimo mokesčiais \$40.

SIUNTINYS 4 K: atkarpos kostiumams po 3½ jardų tokios pat kaip siuntinyje 3 K medžiagos, — \$50.

SIUNTINYS 5 K: 5 atkarpos tokios pat medžiagos — \$60.

SIUNTINYS 10 K: 10 tokių pat atkarpų — \$115.

Prie šių siuntinių galima už papildomą mokesį pridėti dar pamušalų, moteriškoms suknelėms ir kitokių medžiagų ar kitų daiktų. Garantuotas pristatymas per 3—5 savaites.

Ypač skubiai vykdomi vaistų ir visi kiti užsakymai.

Pavyzdžių ir informacijų bei katalogų galima pasiprašyti, o taip pat siuntinius užsakyti tiesiog **Stankūno ir Masiulio Lietuvių Prekybos Bendrovėje Londone**, arba per šiuos jos atstovus, kurie turi pilnus medžiagų pavyzdžių komplektus, pagal kuriuos vietoje galima pasirinkti, kas pageidaujama:

V. BAČANSKAS, 897 W. Lombard St., Baltimore 1, Md., USA
A. DABSYS, 3803 Evans St., Los Angeles 27, Calif., USA
J. DAGYS AGENCY, 114 N. Rockton Ave., Rockford, Ill., USA
J. DAUGIRDAS, 337 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y., USA
K. DULKYS, 407 Burden St., Prince George, B. C., Canada
D. JURJONAS & Co., Inc., 3251 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., USA
K. KUDUKIS, 1702 Whitehall Dr., London, Ont., Canada
A. KUSINSKIS, 61 Front St., Apt. 3, Sudbury, Ont., Canada
A. MYLÉ, 991 St. Elizabeth St., Montreal 18, P. Q., Canada
J. PETRULIONIS, Gaiva-Refreshments & Gifts, 3570 W. Vernor, Detroit 16, Mich., USA
L. RADZEVIČIUS, 180 N. Cumberland St., Port Arthur, Ont., Canada
A. STEIKŪNAS, 3824 Hemlock St., East Chicago, Ind., USA
J. VAICAITIS, 359 W. Broadway, So. Boston 27, Mass., USA
J. VALAITIS, Hamburg-Altona, Daimlerstr. 44, Germany
G. ZABORSKIS, 130 Bradford St., San Francisco 10, Calif., USA
E. ŽUKAUSKAS, Marquette Gift Parcel Service, 2439 West 69 St., Chicago 29, Ill., arba: 4839 W. 14 St., Cicero 50, Ill., USA
K. STANKŪNAS, 5 Markwell St., Bowen Hills, Brisbane, Australia.

STANKŪNAS & MASIULIS
Lithuanian Trading Company

108 A, WHITECHAPEL RD.
London, E. 1, Great Britain

(Tęsi.ys iš 6-to pusl.)

su visa rusų tauta. O lietuvių feodalai išskiriami iš visos tautos.

"Tačiau šioje kovoje lietuvių tauta nepaisant feodalų siaurai egoistinės politikos, vis dėlto pajėgė atremti ordino grobiamuosius užsimojimus, nukreiptus prieš visą Lietuvą, ir Lenkijos feodalų pastangas pilnutinai išigalėti Lietuvoj. Tai lietuviai pasiekė dėl to, kad jų sąjungininkai buvo rusų, bielorusių, ukrainiečių žemių gyventojai, kurie išvien su jais kovojo prieš kryžuočių ordino agresiją ir Lenkijos feodalų siekimus (Pus. 132).

Tai pavartotina į šilkus įvynta duoklė nūdienės Lietuvos okupantui. Ir įsidėmėtina, kad pirmoje vietoje visada padedami rusai. Tautų lygybės pradą besivadovaujant, derėtų pirmoje vietoje dėti bieloršius, abėcėlės tvarkos prisilaikant. Deja, "vyresnysis brolis" gali išžeisti.

Kur buvo slavų kultūros centras?

Žalgirio pergalėje nieko naujo nepasakyta. Bet ir čia nepamiršti ir nenuskriausti rusai:

"Žalgirio pergalė įrodė, kaip svarbu buvo lietuvių tautai eiti išvien su slavų tautomis, ypač su rusų tauta... (Pus. 141)

Maskvos karo žygiai į Lietuvą šiaip teisinami:

"Tuo pačiu metu rusų, baltarusių, ukrainiečių žemių ekonominiai, kultūriniai ir politiniai interesai vis labiau lenkė jas į Rusų valstybę, skatino užmegsti ryšius su Maskva. Rusų žemėms siekiant susijungti su Rusų valstybe, Lietuvos valdžios santykiai su Smolensku. Kijevu, su Okos aukštųjų rusų žemėmis apie 1490 m. peraugo į atvirus konfliktus. Ryšium su tuo Lietuvos santykiai su Rusų valstybe, kuri negalėjo būti abejinga vakarinių rusų žemių atžvilgiu, toliau darėsi labiau įtempti (pusl., 169).

Tais metais slavams Maskva nebuvo jokių centru. Tada Maskva neturėjo jokios aukštosios ar vidurinės mokyklos, retai kur veikė pradžios mokykla. Gi tada Kijevas buvo tuo didžiuoju slavams kultūros centru. Iš čis tryško švietimas, nes prie pravoslavijos cerkvių

daug kur veikė pradžios mokyklos. Pačiame Kijevu buvo ruošiami pravoslavijos šventikai. Iš čia ėjo prekybiniai vandens ir žemės keliai į vakarus. Tiek bieloršams, tiek ukrainiečiams vakarai pasiekti per Lietuvą buvo žymiai arčiau, negu nors kuriais kitais keliais. O vakarų valstybės buvo anuomet reikalingos javų, odų, medaus, lino, kanapių ir kitų žemės ūkio gaminių. Nei Lietuva, nei Bieloršija, nei Ukraina nieko negalėjo nusipirkti Maskvijos kunigaikštijoje, nes ji pati pramoninių prekių negamino, o išimtinai vertėsi žemės ūkiu.

O čia ir susikryžiavo Maskvijos interesai su Lietuvos didžiosios kunigaikštijos ūkiniais reikalais. Kaip Maskvijos žemės ūkis pradėjo atkusti ir valstybė buvo reikalinga pramoninių prekių, tai jai buvo reikalas susirasti tiesioginius kelius su Vakarais. Gi Lietuva, Latvija tada Livonijos ordino valdoma tokius prekybinius ryšius jau iš seno su Vakarais turėjo. Tų žemių gyventojai virto tarpininkais su Maskva. Maskvos prekės, gabenamos į Vakarus, buvo apdedamos maito mokesčiu ir, beto, reikėjo naudotis tų žemių prekybos laivynu.

Čia ir pradėjo Maskva pirmoje eilėje provokuoti, intriguoti ukrainiečius prieš Lietuvos valstybę, o ypač prieš Lenkiją. Mat, lenkų feodalų buvo nemaža jau įsikūrusių ukrainiečių žemėse. Ilgainiui tos vėdamos iš Maskvos intrigos ir priedėdė prie nelemtų atvirų karų. Lietuva ryžosi ginti savo sienas, savo valstybės ūkinius interesus.

Tos žemės, nors ir rusams giminingų tautų apgyventos, niekad iki tol rusams nepriklausė. Galop ir toji giminė ukrainiečių ir slavų žymiai ankščiau tautiniai susiformavo. Kodėl tos žemės būtinai turėjo priklausyti Maskvijos kunigaikštijai? Geografiniu ir ūkiniu požiūriu jos sudarė nutūralesnį valstybinį junginį negu su Maskva.

Na, bet knygos autoriai turėjo atiduoti duoklę Maskvai ir istoriškai įrodyti, kad Lietuvos feodalai vien savanauðiškumo vedami gynė tas žemes nuo Maskvos, nes menamai tos žemės Maskvai teisėtai priklausios. Plati buvo slavų giminė ir Maskva iki šiol nėra išsižadėjusi tą giminę suvirškinti — lenkai, čekai, slovakai, slovenai, serbai, kro-

(Tęsinys 8-ame pusl.)

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolių.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITWINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI.

1909

1960

Taupyk stipriausioje
CHICAGOS TAUPYMO BENDROVĖJE

Turtas - \$75,000,000.00

Atsargos Fondas \$6,500,000.00

Justin Mackiewich, Chairman of the Board

Justin Mackiewich Jr., President

FREE PARKING

VALANDOS: Kasdien, įskaitant šešt. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Treč. visai neatidarama.

**LINCOLN BAKERY'S
DELICIOUS DECORATED
CAKES**

LINCOLN RYE — SWEET ROLLS.
FRESH DAILY AT 200 LOCAL SHOPS

BAK FOODS
2032 W. 21st Pl.

TED FOOD SHOP
2258 21st Pl.

MIDWEST FOODS
2158 W. 18th Pl.

LIBERTY FOOD STORE
2132 W. 18th Pl.

RAY & TERRY FOODS
2253 W. 23rd St.

Main Plant: **LINCOLN BAKERY**
1835 W. 17th Street — Phone CA 6-0982

**VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO
IR LITERATŪROS ŽURNALAS**

DARBAS

kritiškai stebi mūsų išeivijos, Lietuvos ir viso pasaulio gyvenimą. Prieš konservatyvią provinciališką tradiciją DARBAS stato humaniškesnes vertybes ir kūrybiškai šviežią žodį.

5410 SIXTH AVE.
Brooklyn 20, N. Y.

DARBO KAINA YRA TOKIA:
\$3.00 metams, \$2.00 studentams, paskiras numeris \$1.00

Ligoninės draudimas visam amžiui

MES APDRAUDZIAME JUS

iki **365** dienų
į metus

ĮSIGALIOJA NUO PIRMOS DIENOS!

**DRAUDIMO BENDROVĖ NETURI TEISĖS
DRAUDIMO NUTRAUKTI**

INDIANAPOLIS LIFE INSURANCE COMPANY

2735 W. 71 St. LEONAS, REAL ESTATE

Skambinkite

ALEKSUI LAURAIČIUI

FR 2-9690
WA 5-6015
GR 6-6684

SKAITYKITE NAUJIENAS

— SATURDAY, JUNE 11, 1960

— SATURDAY, JUNE 18, 1960

(Atkelta iš 5-to psl.)

— Kur anksčiau dirbote? — paklausė dramaturgas.

— Stačiau aną namą, — žmogus parodė į didelį daugiaaukštį pastatą.

Gal dramaturgas ir daugiau būtų klausinėjęs, bet atėjo prie ano žmogaus darbininkas ir, kažką karštai įrodinėdamas, nusivedė jį į kiemą.

Dramaturgas kai ką pasižymėjo bloknote, paskui siauromis gatvelėmis nutipeno į neaiškų skersgatvį. Skersgatvis buvo negrįstas ir nesimpatiškas, bet jame stovėjo simpatiškiausi nameliai. Dramaturgas ir čia žiūrėjo į juos nurydamas seilę, tartum pats tokį namelį norėtų pasistatyti. Pamatęs moteriškę, jis kreipėsi: — Nepasakysite, kieno šitas namas?

— Inžinierius pasistatė, — atsakė sutiktoji.

Dramaturgas daugiau nieko nesakė, apsisuko ir supykęs taip smarkiai pradėjo kulniuoti namo, kad aš buvau priverstas atsilikti.

Kai aš žiūrėjau šio dramaturgo naują pjesę net aiktelėjau. Koks aš naivus ir nieko nepastebėjau! Pasirodo, anas simpatiškas inžinierius didžiausias vagis, sukėčius ir aršus kombinatorius.

— Koks baurus vagis! — susnibždėjau. Matyt, tai išgirdo ir kiti. Atsigrėžęs į dešinę, aš pamaciau... du piliečius. Jie baisiais veidais atsistuko į mane ir surėmė žvilgsnius. Aš nutirpau, išsiėmiau nosinę ir nepajusdamas taip garsiai plerpterėjau per visą salę, kad net pats krūptelėjau. Piliečiai pradėjo kalbėtis tarpusavy.

— Pasiutimas, ir čia vagia inžinierius, lygiai kaip ir mūsų rašomoje pjesėje, — snibždėjo vienas.

— Nei pareigos ir vardas atitinka, — pritarė jam kitas. — Reikia taisyti, bent vardus pakeisti, kitaip mūsų veikalo nestatys, — abu sutartinai užgiedojo ir, skubiai pakilę, dingo.

Liko dvi tuščios kėdės, ir aš pradėjau galvoti, ar sėdėjo jose tikrai dramaturgai, ar tik man taip pasirodė.

Bet, matyt, sėdėjo dramaturgai, nes vėliau atsilankęs į naują premjerą, aš vėl pamaciau inžinierių — vagį. Po to jokių abejonių neliko, ir aš galutinai įsitikinau, kad visi inžinieriai vagys, ir pradėjau teisinti ano jaunuolio tėvą. Gerai, kad neleidžia sūnaus mokyti vagių kalvėje! Kitą dieną aš neištvėriau (matyt, pavasaris paveikė nervus ir pasidariau sentimentalus), ir skubiai išsirengiau į artimiausias statybas, kad dar kartą savo akimis pamatyčiau ir įsitikinčiau. Sunkiai prasiveržiau į statybas ir prie baigiamo statyti namo pamaciau... jį... inžinierių.

— Laikykite vagį! — surikau.

Visi dirbtntieji nustebo ir pradėjo juoktis.

— Tai mūsų vyr. inžinie-

rius. Jūs kažką painiojat, drauguži.

— Žinau, — vagis, — nenusileidau. — Laikykite jį!

Aš pasilikau vienišas, ir beviltiškai, jau tyliau, apeliavau į dramaturgą žirdis.

— Dramaturgai, laikykite vagį!

Bet nežinau, ar šis balsas ras kokią nors atgarsį kitų tarpe, išskyrus dramaturgus.

Taigi, mano misija iširti šį skandalingą dalyką ir pataisyti pašlijusius reikalus su vagimis dramaturgijoje baigėsi nesėkmingai. Aš patikėjau dramaturgais ir apsijuokiau. O ką pasakysiu jaunuolini ir jo

tėvui? Šį klausimą atvira širdim palieku dramaturgam. Čia aš nekaltas. Vystydami vagies temą, nepamirškite įvade ar prologe išaiškinti žiūrovams, kad tikrai nebūtina tuo patikėti, ką jūs rašote. Tai ir bus bene logiškiausias atsakymas tam jaunuoliui.

Su didžiausiu pasipiktinimu vagims, —

Jūsų Palydovas

CHICAGO SVARIAUSIAS IR
MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Planingas taupymas visada moka gerus

DIVIDENDUS!

Nuo 1905 metų, t. y., nuo pirmos
įsikūrimo dienos,

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

nuolat išmokėjo augštus nuošimčius savo taupytojams

4%

Metinis dividendas
išmokamas birželio 30 ir
gruodžio 31 d. d.

PRADĖKITE TAUPYTI ŠIANDIEN

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK RD.
Phone Virginia 7-7747

CHICAGO 8, ILLINOIS
John J. Kazanuskas, Pres.

ISIGYKITE LSS LITERATŪROS FONDO

gražiai išleistas mūsų tautos atgimimą vaizduojančias knygas!

S. KAIRIO, LIETUVA BUDO, 416 psl. — kaina \$5.50
K. BIELINIO, DIENOJANT, 464 psl. — kaina \$6.00
K. BIELINIO, PENKTIEJI METAI, 592 psl. — kaina \$6.00

Knygos kietai įrištos ir iliustruotos.

Isigykite jas įvairių progų dovanoms!

Jas gausite NAUJIENOSE ir Lit. Fonde šiuo adresu:

**K. BIELINIS, 70 Fifth Avenue, 9th floor,
NEW YORK 11, NEW YORK**

**NELAUKITE -
RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!**

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šlaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė išitikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: Central 6-5208

Generaliai Agentai Šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Nuolat augančio skaičiaus mūsų klientų patogumui,

MŪSU ĮMONĖ

veikianti pagal betarpinę sutartį su Inturistu nuo 1947 m.,

PERSIKĖLĖ Į ŽYMAI ERDVESNĖ PATALPĄ

to pačio pastato 19-me aukšte.

Čia Jūs rasite didžiausią pasirinkimą reikalingų siuntiniams sudaryti

ĮVAIRIAUSIŲ PREKIŲ

Užeikite ir įsitikinkite vietoje

Reikalaukite mūsų katalogą

Klientų automašinos naudojasi nemokama vieta garaže

Phone:

Wabash 2-9354

**CENTRAL PARCEL
SERVICE, INC.**

220 So. State St.
Chicago 4, Ill.

**REKORDAI
IŠPARDUODAMI**

per šį mėnesį po 97 c
vertės \$1.50

78 greičio

Kur banguoja Nemunėlis ir
Kur bakūzė samanota
Solo Algirdas Brazis.
Ilgesys ir Patekėk, aušrine
Solo Algirdas Brazis.
Ave Maria ir Nakties Tyloje
Solo Algirdas Brazis.
Arija iš operos Gražina ir Suviltas.
Solo Algirdas Brazis.
Šlampa šilko vėjas ir Ramu čia gyventi. Moterų Kvartetas "Rūta"
Linksmų laikų polka ir Koja, koja, polka. Orkestras.
O, dalele ir I kovą.
Budriūno vyrų kvartetas.
Žvakė ir plaštakė ir Valsas
Budriūno vyrų kvartetas.
Beržų šakos žemai linko ir Išgrįsiu tilteli.
Solo Lietuvinikas.
Mano merguzėle ir Visur tyla.
Solo Šilgalis.
Ulijona ir Šiu namo.
Solo Grincevičiūtė.
Žvaigždutė ir Soka briedis
Solo ir Choras.
Aviža prašė ir Šviesi naktis, mėnesiena.
Solo ir Choras
Sok ir Estiška polka.
Stygu kvartetas.
Tykiai Nemunėlis teka ir Visur tyla.
Solo J. Babravičius.
Kai aš turėjau ir Kam šeri žirgelį
Duetas. Vanagaitis ir Olšauskas.
Vainikas I ir II dalis.
Lietuviškų melodijų rinkinys.
Gyvenk, juokis ir mylėk ir Dzingu-liukai.
Duetas su orkestru.
Geismai ir svajonė ir Oželis
Duetas su orkestru.

PO \$3.95 VIENAS

(33 greitis)

Lietuviškos dainos ir šokiai.
18 dainų ir šokių viename rekorde.
Dainos iš Lietuvos. Rūtos ansamblis ir Lionė Juodytė.
16 dainų viename rekorde.
Naujas panešamas elektrinis fonografas, 4 greičių, vertės \$32, už \$16.50
Springus užsukami fonografs \$16.50
Maži radijos su elektra \$16.50
17 colių Televizija, panešama, vertės \$150, už \$98.00
Nauji akmenuoti rankiniai laikrodžiai \$7.00
Smith-Corona rašomos mašinės po \$49.50

Rekordus siunčiame ir paštu.

Į Kanadą pridėkite \$1.50 ekstra pašto ir supakavimo išlaidoms. Į JAV miestus \$1.00. Siųsdami rekordų užsakymą siųskite kartu ir Money orderį.

JOS. F. BUDRIK

3241 So. Halsted Street
Chicago 8, Illinois

Tel.: CALumet 5-7237

Budriko radio valanda sekmdieniais nuo 2:15 iki 3 val. po pietų iš WHFC radio stoties 1450 kil.

Thanks, for
being careful!

SKAITYK IR KITAM PATARK
SKAITYTI "NAUJIENAS"

9 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JUNE 18, 1960

Alfonas Nakas

NAUJAS DARBO NUMERIS

Du menesius pavėlavęs, pirmasis šių metų DARBO numeris prieš porą savaitių pasiekė skaitytojus.

Turinyje pažymėta 17 autorių, kurių daugumas čia pasireiškia visokio žanro straipsniais, o po vieną beletristika, poezija ir tapyba. Kadangi poroje atveju į vieną temą yra sukibę du ir trys asmenys, tai viso raštijos randame tuziną atskirų pavadinimų. Žurnalą verčiant palapiui, štai kaip turinys išdėstytas: turbūt, vedamasis, Aleksandro Aliūno "Pakeitimai dėl pakeitimų"; Prano Lapės paveikslas "Atlantas dešinėje" ir straipsnelis apie modernųjį meną — "Abstraktus menas — vaizduotė reali"; Mariaus Katiliškio (matomai, naujo romano) fragmentas "Popietė"; A. J. Greimo "Užrašai" ir J. Garnio bei Leono Sabaliūno "Pastabos dėl užrašų"; Alg. Šalčiaus "Apmąstymai apie dabartį ir ateitį"; vėl Prano Lapės monerinus paveikslas "Rudens pabaiga"; A. Ignaičio "Didžioji medžiagos problema"; Albert Gamus nuotrauka ir J. K. patekiami keli Camus gyvenimo bruožai, prisimenant Camus netikėtą mirtį — "Ypatiną nešvankybę"; M. Brako "Jis visiems amžiams lieka tik okupantas"...; pianisto A. Kuprevičiaus nuotrauka ir Nijolės Valaitienės "Koncertas Town Hall" akademinės veiklos skyriuje J. Garnys ir Jonas Mekas rašo apie santariečių studijų dienas Niujorke, o Mėgejas apie keturias paskaitas ten pat; pabaigoje redakcija pamini keletą naujai išleisčių knygų. Viso labo 33 stambūs puslapiai, įskaitant vieną ištiso puslapio ir tris mažesnes iliustracijas.

Nesiimsiu šio numerio mikroskopiškai nagrinėti, o paliešiu tik svarbiausius dalykus. Mano nuomone, šis numeris perdėm intelektualus ir beveik visiškai nebeįkandamas seniesiems DARBO skaitytojams, savamoksliams darbininkams. O straipsnių yra puikių! Sakysim, fiziko A. Ignaičio mokslinis medžiagos problemos judinimas, parentas eile fizinių lygčių, šeminių formulių, Einšteino ir kitų garsių mokslininkų pasisakymais. Arba M. Brako pristatomos dvi svetimtaučių disertacijos (lenkės Krystyna Marek ir vokiečio Boris Meissner) apie dabartinės Lietuvos ir kitų Pabaltijo tautų okupacijos neteisėtumą. Arba vėl, jau iš kitų DARBO numerių gerai pažįstami, A. J. Greimo "Užrašai". Na, Mariaus Katiliškio "Popietė" tai tiks ne vien akademikams... Pikantiška tai pikantiška, ir iš pagrindinių veikėjų tik vienas Jurgis lietuvis. Bet didelis rašytojas kiekvieną temą padaro įdomia, tad papuvusio "hilibilio" Tomo Collins nuo-

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JUNE 18, 1960

tykiai Čikagoje, iš po M. Katiliškio plunksnos išėję, intriguoja nemažiau už lietuviškų salioninių meilių aprašymus kitų romanuose.

Iš trumpesnių dalykų, atrodo, nuoširdžiai, ir žinoviškai recenzuoja A. Kuprevičiaus koncertą Niujorke Nijolė Valaitienė. Labai įdomus J. Garnio-Jono Meko ginčas dėl diskusijų santariečių studijų dienų metu. Šiame numeryje negalėjau suprasti vedamojo. Aleksandro Aliūno "Pakeitimai dėl pakeitimų" perskaičiau du kartus, bet niekaip nesusi- gaudau, ką norėjo autoriaus pasakyti? Atrodo, lyg straipsnis būtų nutrauktas iškelus keletą esminių klausimų, neduodant jokio atsakymo.

Būtinai reikia stabtelėti prie "Pastabų dėl užrašų". Dėl A. J. Greimo ankstesniame Darbo numeryje pasisakymo kultūrinį ryšį su okupuota Lietuva, kur, tarp kitko, jis parašė: "... dešinieji ir toliau turės tendencijos "piketuoti", o kairieji "kolaboruoti", savo kristišką pastabas pareiškia J. Garnys ir Leonas Sabaliūnas. J. Garnio pastabas kad ir griežtos, bet iš mandagumo ribų neišeina ir, pasakysiu, kalbamam klausimui esu jo pusėje. Kiek kitaip su Leonu Sabaliūnu. Jau antgalvį savo polemikai duoda iššaukiantį "Summum absurdum" (kas lietuviškai reikštų "visiška niekybė", arba "nesąmonių nesąmonė"), straipsnį užbaigia štai kaip: "Bet gana įrodinėti tą, kas aišku — profesoriaus išvedžijimai 'iš kepurės'. Verčiau paprašyt — daugiau pagarbos ir žurnalui, į kurį rašoma, ir skaitytojams, kurie vargu ar nori būti betkuo penimi".

"Žiūrėkit tikrai! Ką gi, tenka paprašyti: daugiau pagarbos, ponas Sabaliūnai, oponentui ir per jį žurnalui ir skaitytojams... Šalies, kurioje jūs mokslus ėjote, priežodis čia dera: age before beauty..."

Pagaliau, opiausia šito žurnalo numerio vieta yra Alg. Šalčiaus aukštosios politikos išdėstymas straipsnyje "Apmąstymai apie dabartį ir ateitį." A. Šalčiaus kultūrinio bendradarbiavimo idėjas žinome iš anksčiau. Taipgi žinome jo

UNITED PRESS-NAUJIENU Photo
Dr. Barbara Moore, 56 metų moteris, gydytoja iš Anglijos, vėsina savo kojas motelyje prie Independence, Mo., atlikusi dienos kelionę pėsčiomis pakeliui iš San Francisco į New Yorką. Ji žadėjo sumušti ligšiolinį 79 dienų rekordą, greitesniu laiku pėsčiomis pereinama skersai Amerikos Jungtines Valstybes, bet, kaip girdėti, paskutiniu laiku pati nebesitiki tatai padaryti. Du britų seržantai, kurie iš San Francisco išėjo diena anksčiau už Dr. Moore, dabar žingsniuoja kažkur išilgai Illinojų.

nepaprastą meilę ir pagarbą Vliukiui bei Altui, toms "mandatinės demokratijos agentūroms". Šiame straipsnyje gerb. autorius iš tokių aukštybių ir tokiu tonu prabyla, kad, vyrai, tik laikykites! Kaip ir visi genialūs kūriniai (o pastarąjį straipsnį reikia genialiu laikyti jau vien todėl, kad gyvenimiškos logikos čia veltui iškosil), dvelkia napaprasta didybe ir panieka mirtingiesiems. Ką jau čia Lietuvėlė, kurios Nepriklausomybę praeity ir ateity A. S. rašo tik tarp kabučiu, ką jau tokia menkystė prieš sovietinį kolosą! Net ir Washingtonui A. S. užvažiuoja!...

Kiek man, rašant šias eilutes žinoma, A. Š. straipsnį jau smarkiai reagavo Darbininkas. Aišku, reagavo prisilaikydamas krikščioniškosios moralės principų, šale pilną pavardę pasirašiusio straipsnio autoriaus pastatydamas priešienos ir visus apie Darbą susispietusius socialdemokratams, įtardamas juos *degeneratais* esant. Ir tai vien todėl, kad redakcijos vardu J. K. pridėtame prieraše, tarp kitko, pasakya: "... gal straipsnio autorius su

savo mintim... nėra vienas... žinoma, muzėjinų delegatūrų politikam kai kurios straipsnio mintys yra diametriškai priešingos".

A. Šalčiaus straipsnis galėjo būti, galėjo jo ir nebūti. Jeigu jo spausdinimas kam pakenkė, tai daugiausia pačiam autoriui. Red. prieraše tik du žodžiai ("muzėjinų delegatūrų") yra visiškai *neapgalvoti*, ir tikrai, sutinku su Darbininku, užgauna pačius socialdemokratams, tose delegatūrose dirbančius. Bet už porą redaktoriaus neapgalvotų žodžių pasmerkti ir degeneratų epitetu papuošti visą grupę yra taip nerimta, kaip už Darbininko redaktoriaus išsišokimą pasmerkti Tėvus Pranciškonus, o per juos ir visą Katalikų Bažnyčią...

Tiek šį kartą apie darbo š. m. pirmąjį numerį. Kaip matome, jo turinys tikrai įvairus ir įdomus. Vėl linkėjimai: daugiau beletristikos, daugiau eiliniams darbininkams suprantamų straipsnių ir, nugalėjus nesuskaitomus sunkumus, pradėti skaitytojus lankyti reguliariai.

PASINAUDOK PATIKIMU, KRUOPŠČIU IR GREITU
MŪSŲ FIRMOŠ PATARNAVIMU

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

Licensed by USSR

SIUNTINIAI SIUNČIAM I SOVIETŲ RUSIJĄ

LIETUVA, UKRAINA, BALTGUDIJA, LATVIJA, ESTIJA, IR KITAS RESPUBLIKAS.

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel.: CHelsea 3-2583

MŪSŲ SKYRIAI

Tik vyriausioji įstaiga
atdara kasdien nuo 9-6;
Sėkmadieniais nuo 9-4.

141 Second Avenue
NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 5-7430

39 Raymond Plaza W.
NEWARK, N. J.
Tel. MArkEt 2-2877

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHapel 6-4724

900 Literary Road
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. TOWer 1-1461

332 Fillmore Ave.
BUFFALO 6, N. Y.
Tel. MOhawk 2674

350 West Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.
Tel. AN 8-5040

11339 Jos. Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. WALnut 5-8878

3216 Sunset Blvd., Los Angeles 26, Calif. Tel. NORMandy 5-9887.

2134 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill., Tel. DICKens 2-8232.

Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 valandų ir adresatą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu laike 7-12 dienų). Istaigose yra pirmos rūšies didelis pasirinkimas įvairių prekių. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite informaciją apie naujas muitų normas ir patarnavimus.

Pabaltinta vokiečių istorija

Kaip šiandien vokiečiai aiškina savo "Drang nach Osten"

Demokratinėje federalinėje (vakarų) vokiečių respublikoje leidžiamas žurnalas "Praline" serijoje straipsnių "Vaizdai iš vokiečių istorijos", 5 dalyje "Der Zug nach Osten" (žygis į Rytus), matyt, ryšium su aetjanciu Žalgirio mūšio minėjimu, savotiškai aiškina vokiečių iš senovės prieš lietuvių ir slavų žemes varytą imperialistinę penetracijos politiką.

Pabrėžęs, kad "jau nuo kryžievių laikų, dvyliktoje amžiuje prasidėjo taikinga (!) vokiečių piliečių ir valstiečių kolonizacija Rytuose", žurnalas per du puslapius (Praline No. 11, 1960 m. gegužės 8 d.) pateikia spalvotą paveikslą, vaizduojantį, kad visai panašiai kaip Amerikos pionieriai traukė į Vakarus, taip tie vokiečiai kolonistai traukia į Rytus, pirmoje eilėje į lietuvių genčių žemes. Straipsnio įžanga pradeda nostalgiku pa-vaizdavimu, kaip "iš visų Vokietijos dalių" eilės didelių gurgždančių vežimų, su šeimomis ir gyvuliais, moterimis, vaikais ir padargais per "begalines lygumas traukia į Rytus", kur "tolimuose horizontuose tamsuoja mėlynai žalių pušynų miškai".

Vakaras jau brūkšta, bet "lokatorius" (vilksinės vadas) vis dar neduoda ženklų sustoti poilsui. Staiga iš tolybės atskrenda tylus klystantis varpo garsas, greičiausiai iš kokio nors cisterciečių vienuolyno. Nes jau nuo senesnių laikų toje žemėje yra vokiečių vienuoliai, lenkų ir rusų kunigaikščių pakviesti". . .

Tiek apie lenkų ir rusų (?) kunigaikščių pakviestus vokiečių kryčiuočius. Gerai dar, kad tie istorikai turėjo tiek sąžinės ir neparasė, kad ir lietuvių kunigaikščiai juos "pakviete"!

Vokiečiai, ypatingai nuo nacių pradžios, visokiais iškalbos būdais ir suktais argumentais stengiasi sąve ir kitus įtikinti, kad ju "Zug nach Osten" (žygis į Rytus) buvęs baisiai taikingas, pačių vietinių kviečiamas ir kad jų tikslas buvęs "nešti vakarų kultūrą" į tuščius neapgyventus tyrus Rytuose. Visur stengiamasi pabrėžti, kad vokiečiai tikėjo užimti tuščią be žmonių erdvę. Seka "Praline" tekstas:

Per 12 ir 13 šimtmečius nusitęsė šis didysis vokiečių piliečių, valstiečių, vienuolių ir net riterių kraustymasis į Rytus. Jie kilo daugiausiai iš kraštų, kur didėjančiam gyventojų prieaugliui nebeužteko vietos. Bet jų tarpe buvo ir nelaisvių, prie žemės pririštų ir baudžiauninkų, kurie iš šio žygio tikėjosi gauti laisvę nuosavoje žemėje. Tie kolonistai nešą krikščionišką tikėjimą, bet ir geležinius plūgus, kurie giliau aria negu slavų medi-

nės žagrės, ir trijų laukų ūkio sėjomainos sistemą, keičiant laukus vasarajui, žiemkenčiams ir pūdymui. . . . Bet visi jie atvyksta savanoriškai. Jokia pajėga juos neverčia Rytus užkariauti. Slavų kunigaikščiai patys vokiečius į savo žemes pakvietė, kadangi jie norėjo savo kraštams jėgos ir kultūros. Per 150 metų apie 175,000 vokiečių kolonistų atkeliavo į Sileziją.

"Čia jie įsteigė 63 naujus miestus ir apie 1500 kaimų. Bet dar toliau siekė vokiečių piliečių iniciatyvos dvasia: ligi Bugo ir ligi Dniepro. Gadinas, Lietuvos Brasta, Lembergas (Lvovas) ir Kamence - Podolsk buvo vokiečių pastatyti. Net ten, kur grynai lenkų ar lietuvių gyventojai svarbias vietas įsteigė ir pastatė, buvo šaukiamasi vokiškosios miestų teisės, kaip tai Vitebske, Smolenske, Gomelyje, Černigove, Poltavoje ir Vilniuje. Lenkija, kuri 1386 metų unijos su Didžiąja Lietuvos Kunigaikštija dėka įškilo į Rytų Europos didžiąją valstybę, nebūtų

galima išivaizduoti be vokiečių valdininkų karūnos tarnyboje, be vokiečių patricijų Lemberge (Lvove) ir Krokuvoje (!). Taigi, iš senovės kilančio nedraugingumo (Erbfeindschaft) tarp vokiečių ir slavų nėra. Visa, kas skiria, nėra kraujo ar kalbos dalykas, tik vien tikėjimo ir teisės sąvokos".

"Panašiai buvo su ginčų tarp Lenkijos ir tų laikų viešpatuojančios Rytuose galybės, Prūsijos, Kuršų ir Livoniją valdančio Vokiečių kryžiuočių ordino. Tai buvo grynai jėgos politikos varžybos, o ne kokia tautų tarpusavė kova. Kadaiše Piastų hercogas Mazovijos Konradas parsigabeno Ordino riterius ir paskelbė "kryžiaus žygį" prieš pagoniškus prūsus (Pruzen): Veliu, 14 šimtmečiuje tie asketai kariautojai įškilo į svarbiausius grūdų au-

gintojus Europoje. Bet jie savo balėjose ir komturėjose įvedė šaltą, praktišką — neasmeninį režimą. Ir kai 1410 metais prie Tannenbergo Lenkijos ir Lietuvos valdovai laimėjo prieš kryžiuočius pergalę, tai jų pusėje kovojo ir vokiečių kilmės kaimiečiai ir piliečiai, kurie mieliau beveilijo švelnesnę Jogailos, ne kaip griežtesnę riterių ordino ranką.

"Ivairios buvo priežastys, kurios antroje 14 amžiaus pu-

(Tęsinys 12-me psl.)

New Life Delicatessen

Namie gaminti delikatesai, maisto produktai ir šviežia mėsa.
3146 SO. HALSTED ST.
Victory 2-7666

Jonas Grinius, apdovanojimas

SKATY KIR PLATINK
"NAUJIENAS"

Mes mokame

Isteigta 1914 m.
Kapitalas \$5,000,000.00
August Saldakas, Prezidentas

4 1/2%

MIDLAND
Savings and Loan Association

SAKAITU
Kiekviena sąskaita ligi \$10,000. - apdrausta Federalinėje Draudimo Įstaigoje.

4038 ARCHER AVENUE
CHICAGO 32, ILL.
Tel. LA 3-6719

Guaranteed by Uncle Sam:

A retirement plan that will return \$1.93 for every \$1.00 you put in

Would you like to be sure that every dollar you put aside for retirement will pay you \$1.93 later on? It can be done, and here's an example:
Buy a \$100 Savings Bond (for \$75) each month for 17 years and 9 months. (This is exactly ten years longer than the official maturity period for Bonds, and means extra interest earnings.) At the end of that time, you can cash in a Bond every month for the next 17 years and 9 months, and each one of them will pay you \$145.
This works out to \$1.93 for every \$1.00 you put in Bonds—and please note—the \$75 figure is only an example. You can put as little or as much as you like into their retirement plan. See the chart.

SOME ADVANTAGES YOU MIGHT THINK ABOUT

You can save automatically with the Payroll Savings Plan. Tell your company how much to set aside from your pay for Bonds. This way you won't forget to save and your savings will add up automatically.

You now get 3 3/4% interest, at maturity. This new rate, which went into effect June 1, 1959, makes your Bond money grow faster. Series E Bonds now mature 14 months earlier than

before—in just 7 years, 9 months. Bonds bought before June 1, 1959, earn more, too—an extra 1/2% from then to maturity.

You can get your money, with interest, any time you want it. Bonds are a ready reserve that you can cash any time at any bank. But it pays to keep them.

Your money is guaranteed by the U.S. Government. Bonds are an absolutely riskless investment. The Government promises you that the cash value of your Bond will not drop—it can only grow.

Your money can't be lost or stolen. The Treasury will replace your Bonds, free, if anything happens to them.

You save more than money. You help save the peace with every Bond you buy. Peace costs money—money for science, education, military strength. And the money you save helps keep our nation's economy strong.

Pick the amount you would like to receive each month for 17 3/4 years

	\$36.25	\$72.50	\$145.00	\$290.00	\$725.00
You save each month for 17 years, 9 months	18.75	37.50	75.00	150.00	375.00
At maturity, 7 years, 9 months from issue date, each bond will be worth	29.00	50.00	100.00	200.00	500.00
Hold each bond for another 10 years					
You collect each month for 17 years, 9 months	36.25	72.50	145.00	290.00	725.00

Tables based on assumption that 3 3/4% rate will be in effect 17 years and 9 months from original purchase date of each Bond.

You save more than money with
U.S. Savings Bonds
Buy them where you work or bank

The U.S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks, for their patriotic donation, The Advertising Council and

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois

LATVIJOS VALYMO PASLAPTYS

"Darbininkų Balsas" rašo: Vidurio ir Rytų Europos Socialistų Sąjungos leidinys "Labour's Call" kovo mėn. numeryje išsispausdino Bruno Kalniņš straipsnį, kuriame pateikiama visiškai naujų duomenų apie Maskvos pasiruošimą išvalyti Latvijos komunistus.

To valymo pradininkas buvo generolas Batov, sovietų armijos Pabaltijo gynybos ruožo vadas. Tai generolas, kuriam priklausė visuose trijuose Pabaltijo kraštuose esanti sovietų kariuomenė, ir jo štabas yra Rygoje. 1959 m. vasarą jis parašė pilną susirūpinimo laišką partijos vadams Maskvoje apie padėtį Latvijoje. Jis nurodė, kad plačiuose Latvijos sluoksniuose reiškiasi stiprios nacionalistinės ir antirusiškos nuotaikos, kartu pridėdamas, kad tokias nuotakas palaiko nacionalistiškai nusiteikę latvių komunistai, užimantieji partijoje ir vyriausybėje vadovaujantias vietas. Laiške buvo pažymėta, kad tų nacionalistiškai nusiteikusiųjų vadas esąs sovietinės Latvijos viceprezidentas Berklavs, kurio veiksmai esą ypač pavojingi. Pagal tą laišką, Latvijoje galinti įsistiprinti penktoji kolona, ir generolas pareiškė, kad jis tokiomis sąlygomis nebegalės patikrinti saugumo kariniams daliniams Baltijos srityje.

Latvijos saugumo komiteto viršininkas Veversis (latvis iš Rusijos) tuo pat metu parašė panašų laišką savo viršininkams į Maskvą, aptardamas politinę padėtį kaip pavojingą.

Sov. Sąjungos komunistų partijos centro komitetas atsiuntė Rygon reikalo išaiškinti savo prezidiumo narį sekretorių Machtdinovą, uzbeką. Tas Chruščiovo patikėtinis sąžiningai atliko savo darbą ir grįžęs į Maskvą pasiūlė iš Latvijos komunistų partijos atsakingų vietų pašalinti visus tautinius komunistus, taip pat iš vyriausybės ir spaudos.

Maskvos centro komitetas paformavo Latvijos komunistų partijos centro komiteto sekretorių Kalnberzinš. Maskvos nutarimą turėjo patvirtinti patsai Latvijos kom. partijos centro komitetas, bet komitete kilo pa-

sipriešinimas. Dauguma buvo nusistačiusi netenkinti Chruščiovo reikalavimų ir Berklavs politiką laikė teisinga. Ministeris pirmininkas Lacis pareiškė Berklavui solidarumą, pareiškėdamas, kad Berklavs vykdytų jo politiką. Jeigu Berklavs turės būti areštuotas, kaip jam buvo pasakyta, tai tegu areštuoja ir jį.

Maskvai spaudžiant, klausimas buvo svarstomas iš naujo, ir partija nusprendė pašalinti Berklavs ir jo draugus, bet tik tai tiek. O kai buvo pradėta šalinti, tai ir dabar dar tebevykdomas tasai nepatikimųjų keitimas. Pakeisti jau visi laikraščių redaktoriai, keičiami apskrityse partijos pareigūnai. Partijos centro komiteto darbo prižiūrėti į Rygą atsiųstas iš Maskvos rusas Gribkov, kuris paskirtas partijos centro komiteto antruoju sekretorium.

Latvių pasipriešinimas betgi nėra palaužtas. Nei Berklavs, nei kiti pašalintieji neprisipažino "klaidų". Berklavs buvo išsiųstas į mažą Rusijos miestelį dirbti filmų pramonėje. Grįžęs trumpam į Rygą, jis atsisakė kalbėtis su naujaisiais pareigūnais. Taip latviuose Berklavs populiarumas didėja.

Naujoji partijos vadovybė visiems partijų komitetams apskrityse išsiuntinėjo bendraraštį, pažymėdama, kad Berklavs politika yra smerktina kaip "nacionalistinė", ir turi būti griebiamasi priemonių prieš jo šalininkus. Bet yra žinių, kad daugelis apskričių atmetė tokius reikalavimus ir palaiko Berklavs ir jo politiką. Naujasis partijos sekretorius Pelsche vargu esąs kontroliuojąs partiją. Naujieji partijos vadovai neturi autoriteto partijoje. Jie gali remtis tik partijos nariais rusais, kurių Latvijoje yra apie pusė. Latvių komunistų nuotakas nusako dažnai kartojami tokie žodžiai: "Mes, latviai, turime iškęsti ir išlikti po rusiškojo šovinizmo beprotiško siautėjimo".

Ypač antirusiška yra latvių jaunimo laikysena, įskaitant ir komjaunuolius. Latviai studentai yra griežti opozicionieriai ir savo nuomonę dažnai pareiškia viešai.

(Tęsinys iš 11 pusl.)

sėje privedė prie vokiečių srovės sustojimo į Rytus. Didysis 1348-50 metų maras daugelyje Vokietijos vietų sunaikino nuo trečdaliao iki pusės visų gyventojų. Tad apie erdvės trūkumą nebegalėjo būti kalbos. Be to palengva, žymia dalimi tų ateivių (suprask vokiečių) kultūrinės ir civilizuojančios įtakos dėka dvilypėje Lenkijos—Lietuvos valstybėje išsivystė nuosavas tautinis jausmas, ir dėlto vokiečių kolonistai nebebuvo daugiau pageidaujami. . .

"19-me amžiuje iškilo tas nuodingas šukis "deutscher Drang nach Osten" (vokiečių žygis į Rytus). Viduramžis tokių pamišėlišių pažiūrų neturėjo. Tuomet buvo žinomas tik

didžiausia dalimi taikingas žmonių kraustymasis į rečiau siai gyvenamus kraštus".

Kaip "taikingas" buvo vokiečių kolonistų žygis, i kryžiuočių išretintas Prūsų lietuvių žemes, kiekvienas skaitykite Pov. Pakarklio knygą "Kryžiuočių valstybės santvarka", kuri dabar perspausdinama Naujienose. Ten rasite pačių vokiečių istorikų pripažinimą, kad vokiečių ordinas savo karo žygiais ir žudynėmis išžudė visą milijoną lietuvių, ir kaip dabar iš pačių kryžiuočių dokumentų matome, kad tarp prūsų ir lietuvių anais laikais jokio skirtumo nebuvo. Taigi, milijonas žmonių lietuvių išžudyta, "retai gyvenamoje dykumoje" net vokiečių skerdiškams sunkiai įsivaizduojamas rekordas. . . J.Pr.

Seniai
išbandytas
Visada
pageidaujamas

No. 4711
EAU DE
COLOGNE
MELYNA AUKSO ETIKETĖ

Importuotas iš Kelno prie Reino, garsių visame pasaulyje "4711" kvepalų tėvynės.

Sole Distributors: COLONIA, Inc., 41 East 42 St., New York City 17

Chicago Savings & Loan Association

Pasidėkite taupomus pinigus į bendrovę, kuri per 35 metus saugiai ir pelningai tarnauja lietuviams. Bendrovė, kuri nuo pat įsikūrimo, 1924 metų, visada išmokėjo taupytojams pilną indėlių sumą su augštu dividendu. Chicago Savings bendrovės 35 metų rekordas — iš indėlių saugumo ir našumo atžvilgiu yra aiškus įrodymas, jog bendrovės reikalai visada buvo ir yra rūpestingai ir tvarkingai vedami, vedami taip, kad per 35 metus mūsų taupytojai visada galėjo gauti nemažiau kaip 3% ir daugiau dividendų, kada per daug, daug metų didžiama įstaigų mokėjo tikrai 2% ir 2½% nuosimčius. Taigi kaip matote negalite rasti saugesnės, patogesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupinius, nors nekurie skelbiasi esą tvirčiausi ir saugiausi.

Tėvų atydai — Atidarykite sąskaitą mūsų specialiam College-Bonus taupymo skyriuje savo vaikučiams. Atidarykite jiems duris į aukštesnį mokslą, pelningesnę ir laimingesnę ateitį. Šis skyrius moka ekstra augštus dividendus. Metinės laimėjimų dovanos, metinės varduvių dovanėlės ir kiti to skyriaus taupymo vaikams ir jaunuoliams siurpryzai. Dėl pilnesnių informacijų matykite mus. Turtas \$37,000,000.00.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: GRovehill 6-7575

Atdara: Pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 12:30 val. po pietų.